„UKRAIŃSKYJ HOŁOS“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Ч. 27. (603) Неділя, дня 26. Липня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

Адреса Редакції й Адміністрації:
P. PRZEMYSL

Всч.о.Прелат А.Зубрицький
Гр.-Кат.Капітула

Передплата вкраю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол., чветьрічно. — Для Чехії на рік 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч. 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35ф., 1/4 — 20 ф., Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк. 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно. ☛ Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймає.

Наша молодь.

Питання виховання молоді є одним з найважніших питань у житті нації і то так державної як поневоленої, бо яка молодь, така майбутність нації. Але хоча це питання є одним із найважніших, то одночасно є воно у нас найбільше занедбане. Це питання порушувала вже майже вся українська преса*). Одначе всі ці „порушування“ нашою пресою не були повні, бо зупинялися лише над самою дійсністю занедбання виховання молоді й над причинами цего занедбання та його наслідками. Всі зупинялися лише над сьогоднішньою відємною сторінкою цего питання й поза її рямки дальше не виходили. Ніхто не поставив додатно цего питання, себто не зупинявся над тим, щоби усунути це занедбання, але способом, який відповідавби сьогоднішним нашим обставинам, вимогам і завданням.

Дещо блище до цего питання підійшла сама студіююча молодь на сторінках свого журналу „Студенський шлях“. Одначе й вона не охопила цего питання всеціло, бо й не під силу їй це.

Ще дальше в напрямі розвязки цего питання пішов Др. М. Гнатишак у своїй статті „Масарик про студенську політику“ („Новий Час“ з дня 8. липня ц. р. ч. 74). Але й тут шан. автор відповів лише частинно на це питання, т. є. лише на теоритичну підготовку і то *самопідготовку* молоді, взявши під увагу праці тої ділянки Т. Ґ. Масарика. Натомість шан. автор не взяв під увагу другої сторінки цего питання, а то практичної підготовки, яка є необхідною для молоді, а яку узглядняють всі західно-европейські нації і яку всесторонно розібрав німецький фільософ-педаґоґ Кершенштайнер між иншими у своїй праці „Що таке державно-громадянське виховання?“ Дальше шан. автор не подав конкретно, як практично уявляв собі таке теоретичне виховання молоді. Ми уважаємо, що всі думки Масарика з тої ділянки, де йде про теоритичне обговорювання питання „студент і політика“, повинна вже сьогодні засвоїти собі наша студіююча молодь. Але рівночасно з тим треба *обовязково* взяти під увагу й инших західно-европейських фільософів-педаґоґів як згадуваний вже вище Кершенштайнер, Анґлієць Смайлс (Smilles) і їм подібні, які до цего питання підходять не лише з теоретичної але й з практичної сторінки. — І все це разом пристосувати до наших обставин і до нашої молоді — синів поневоленої нації. І до цего питання треба підходити без уваги, чи то буде гуманна політика, як її розумів Масарик, чи то буде політика, як її розуміли Фіхте—Бісмарк, чи Маццині—Ґарібальді й инші їм подібні. Кожний, хто підходить до оцінки світогляду Масарика й до його практичного пристосовання, мусить відріжняти Масарика до жовтня 1918 р. і по жовтні тогож року аж по сьогоднішний день, Масарика за катедрою й Масарика політика на „Граді“. Масарика, який говорив у серпні 1918 року у Київі і Масарика, який в 1919 році з „Граду“ писав посланія свому народові. У Масарика дуже богато можна навчитися. Але треба брати під увагу Масарика як фільософа-гуманіста й політика. І коли ми це будемо мати на увазі, то не лише Масарика але й Кершенштайнера допустимо до нашої молоді. І не лише „гуманну політику“ будемо визнавати, але припустимо також деколи „демонстрації“, „бурливі збори“ та „инші подібні прояви“, бо вони гуманности не виключають.

Ось брак цеї позитивної програми й її практичної сторінки є одною з відємних сторінок у дотеперішному підході до питання виховання нашої молоді.

Другою відємною сторінкою підходу до цего питання є, що підходячи до него беремо під увагу лише студіююча молодь. Решту нашої молоді, селянську, міщанську, робітничу й цю, яка з тих чи инших причин не може дальше учитися, оставляємо на поталу судьби. Цею молодю під сучасну пору майже ніхто не занимається. Ще до якогось часу, коли існували „Луг“ і „Сокіл“, то ця молодь у тих орґанізаціях від часу до часу збиралася й орґанізувалася бодай механічно. Під сучасну пору, коли ці орґанізації польська влада порозвязувала, цю молодь позбавлено й цего найпримітивнішого механічного спаяння. Всю працю в тім напрямі під сучасну пору між цею молодю повинна вести „Просвіта“. Але коли хто цею працею заінтересується й перегляне її на місцях або прочитає останній звіт з діяльности Товариства „Просвіта“, цей не може собі робити жадних ілюзій в тім напрямі. І чи пороблено може на цих Загальних Зборах якінебудь заходи, щоби зачати цю працю? Ні! Нічого подібного! Читальні „Просвіти“ на провінції за малими винятками дальше сплять сном блаженних. А наша молодь є під сучасну пору позбавлена якогонебудь культурно-освітного виховання чи провідництва. Між нашою молодю по провінції шириться все можливе й неможливе, лише не те, що потрібне для молоді поневоленої нації. *Уважаємо, що такий стан дальше існувати не сміє, бо він доведе націю до цілковитої руїни.* І тому уважаємо, що справу розвязки питання про виховання нашої молоді не можна ограничити, як це до тепер роблено, лише на студіюючу молодь, але необхідно це питання поширити на всю молодь!

На нашу думку є злишним дальше розводитися над цею справою на сторінках преси, як це заповідає редакція „Нового Часу“, що „має намір вмістити в цій справі цілий ряд статей“. Це питання вже досить обговорювано на сторінках преси. Тому воно повинно вже зійти з теоретичних розслідів у пресі, *з редакційного столика на стіл практичного чину.* На це є тепер якраз підхожа пора. В часі вакацій повинноcя опрацювати плян виховання, щоби зараз по вакаціях приступити до його виконання. І тепер насувається питання; хто має занятися цим випрацюванням пляну й його виконанням.

І тут приходимо до третьої відємної сторінки дотеперішнього дечийого підходу до цего питання А саме дехто підходив і підходить до питання виховання нашої молоді як „нарибку“ чи „госпітантів“ політичної партії. Можливо, що у державних націй такий підхід бувби правильний, хотяй і це має своє „але“. Одначе у нас поневолених цей підхід є неправильний і то з двох причин; по перше, що тягар такого виховання повинна нести не одна партія, але ціла українська суспільність, а по друге таке виховання повинно нам дати громадянина, члена української нації, а не члена якоїсь політичної партії. А тому виховання повинно бути обєктивне без ріжних субєктивних закрасок політичних партій. Вихованець повинен з такого виховання винести всесторонне пізнання, а тоді з нього вибирати це, що йому буде підхоже.

Такого всесторонного виховання не може йому дати *ніодна сьогоднішна політична партія*, бо мимо найліпшої волі не зможе піднестися понад свій ідеольоґічний і політично-партійний субєктивізм. І тоді такий вихованець мігби дійсно стати „великим чоловіком до малих і вузких партійних інтересів“.

Тому уважаємо, що таким обєктивним і всесторонним образуванням нашої молоді повинні занятися Т-во „Просвіта“, „Рідна Школа“ й економічно-фінансові інституції. Ці три інституції повинні в якнайкоротшому часі порозумітися між собою й скликати анкету та опрацювати плян праці виховання нашої молоді і його відповідного виконання.

Це на нашу думку є одинокий шлях розвязки цего питання. Котранебудь з вище згаданих інституцій не дасть собі сама ради в розвязці цего питання, бо це їй не під силу. Инакша постановка справи є згори засуджена на невдачу, а дальше теоретичне обговорювання цего питання на сторінках преси є, делікатно кажучи, товченням води в ступі, яке до нічого путнього не доведе.

Розуміється, що така постановка справи, т. є. опрацювання пляну праці і його майбутне виконання, яке може зачатися не скорше жовтня ц. р., нікого не звільняє від орґанізування й праці між молодю вже сьогодні. Не чекаючи на цей плян і його виконання праця між молодю на місцях повинна вже сьогодні йти. Вакації, для такої праці є найбільше підхожа пора.

Підхожа вона тим, що на місцях є досить інтеліґенції вільної від занять, головно студіюючої молоді, яка спільно з місцевою

*) Гляди м. ин. в „Українському Голосі“ статті: „Чи йдемо до кращого?“ (ч. ч. 15, 16, 20, 21), а головно „Батьки“ й „діти“ (ч. 18.)

Sygn. III. 1. Pr. 42|31. Wyciąg z dziennika ogólnego posiedzeń Sądu okręgowego Wydz. III. w Przemyślu, dnia 13 lipca 1931 Nr. 84. — W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy w Przemyślu jako Trybunał dla spraw prasowych na posiedzeniu niejawnem dnia 13 lipca 1931 r. — po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 ust. p. k. z r. 1873 orzekł: 1) że treść artykułu umieszczonego w Nr. 25 z dnia 12. VII. 1931 wychodzącego w Przemyślu czasopisma perjodycznego „Ukraińskij Hołos“, p. t: „Jak bawyt sia polska młodzież“ od słów „Mymo pewnych dokaziw“ do słowa „rakety“ stanowi występek z art. V. noweli z 17. XII. 1862 I. 8 z r. 1863 i § 488 uk 2) konfiskatę powyższego numeru czasopisma „Ukraińskij Hołos“ jako usprawiedliwioną zatwierdza się, 3) że rozpowszechnianie rzeczonego artykułu jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraińskij Hołos“, by po myśli § 20 ust. pras. z dnia 17. XII. 1862 Nr. 6 Dz. Ust. państw. austr. z r. 1863, treść tego orzeczenia bez powodów na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. —

Kantor wr., Za zgodność: Bieńko.

інтеліґенцією повинна взятися до цеї праці. Оскільки нам відомо зі сторінок журналу „Студенський Шлях“ і рішень II. Краєвої Студенської Конференції, таку працю студенство собі намітило. Йде тепер тільки о це, щоби ці рішення і намічення виконати.

На превеликий жаль до сьогодні ми виконання цих рішень і намічень наразі не бачимо, мимо того, що вже майже цілий місяць вакацій минає. Не хочемо наразі в тій справі ставити точки над і, бо припускаємо, що молодь один місяць по році студій мусить відпочати. Але заздалегідь пригадуємо ці рішення й намічення нашій студіюючій молоді й сподіємося, що вона в другім місяці вакацій приступить до праці.

Треба привикати до цего, що всі рішення й намічення мусять бути виконані, бо инакше стають не рішеннями й наміченнями, але фразами без значіння.

Ось це все наша молодь мусить мати на увазі й сама над собою й між собою працювати аж до часу, коли прийде поміч зі зовні. *О. Грузченко.*

Німеччина на переломі.

Берлін, дня 14. липня 1931.

Ще доведавна в світі було все тихо. Говорилось про крізу, але загал собі того серіозно до серця не брав. Зовсім инакше нині. Поїздка німецьких міністрів до Чекерс на побачення з Анґлійцями заставила всіх думати, що щось то не гаразд діється на світі, а головно в Німеччині. Заговорено про мораторію. Заворушилась Франція, що весь свій добробут опирає на німецьких репараціях. Заворушились і приватні вірителі Німеччини й зачали поволі витягувати свої гроші з Німеччини, щоб там вони не пропали.

Це був початок крізи в повному розумінні того слова. Чимраз більше витягували чужинці свого гроша з обороту. Німецькі банки все виплачували, а нарешті не стало чим платити, бо всі хотіли мати чужу валюту, а не німецькі марки. Державний банк видав весь запас чужих девіз, залишаючи собі точно приписаних 40% покриття всіх німецьких грошей, що є в обігу. Дальших виплат не запереставали, але зразу не виплачувано, а всякий мусів чекати днів кілька. Гінденбурґ звернувсь до Гувера за поміччю. Гувер предложив свій плян ратунку. Здавалось, що все буде в порядку. На рік мали відсунути платежі воєнних довгів і тим поправити фінанси Німеччини й других банкротів. Тимчасом Франція спротивилась тому. Вона призбирала в себе 35% всього золота, що його має Европа й сміється в кулак з чужої біди. Зажадала вона від Німців великих політичних уступок на свою користь, чого, розуміється, Німці не дали, бо це булоб рівнозначне з підписанням другого верзальського договору. Нарешті Франція погодилась на плян Гувера під певними умовами, але тим своїм протяганням спричинила другу крізу. Непогоджуючись відразу на плян і розпускаючи трівожні вістки по світі, вона давала до пізнання заграничному капіталові, щоб він усувався з Німеччини. Німці платили й на це зужили ті гроші, що мали платити ними репарації. Каси остали пусткою, а як це довідалась Франція, підписала плян Гувера. Одначе за пізно. Державний банк не мав дальше чим виплачувати, а домагання росли й росли. Всякі натяки німецького уряду на угоду з Францією не довели до успіху.

Президент державного банку кинувсь за новими кредітами; йому треба було їх, щоб покрити всі короткотермінові кредити й поробити виплати. В Анґлії нічого не одержав. Поїхав до Парижа, також нічого, кромі ріжних політичних домагань у формі закинення будови панцирника, напевнення, що цих кредитів не обернуть на зброєння. Жадали й зміни торговельного договору, нарікали на штальгельм, на націоналістів, а що найбільше, то жадали, щоби Німці зреклися ревізії польських границь. Що як що, але цього останнього Німці не могли дати. Цеж булоб упокорення для національної гордости Німців, булоб повне піддання себе під французьку команду.

Німці роззброєні, але їх боїться Франція, що є тепер уоружена по зуби. Вона не боїться зброї, вона боїться німецького духа, німецької культури. Преса зачала була писати про відокремлення Франції в політиці. Показалось, що це лиш так здавалось. Ніякого відокремлення не було. Тимчасом гроші з Німеччини плили. Данатбанк, — одно з найсолідніших банкових підприємств, замкнув виплати. Публика почала ворушитись. Правительство випустило новий примусовий розпорядок, яким забезпечувало всім вкладчикам їх вклади в Данатбанку. Рівнож вийшов розпорядок, що замикається на два дні біржу й всі банки. Господарське життя завмерло. Хто не мав на руках грошей, не може їх тепер з банку видістати. Всежтаки народ спокійний, зрівноважений, не дається пірвати войовничим настроям радикальних елементів з права й ліва. Поліція сторожить в Берліні ладу й порядку.

Тимчасом за замкненими дверима в банках працюють горячково. Йдуть наради, рахують гроші, комбінують, якби вилізти з біди, другі знова розбиваються поза границями за новими кредитами. Лютер сидить в Базель і прохає кредитів у репараційному банку. Америка заявила, що Европа сама собі мусить помогти. Не хоче пхати свої пальці між двері. Раз Франція перешкодила Гуверові в санації Европи, то мусить тепер за те терпіти. Мабуть вона не здає собі з того справи, що банкроцтво Німеччини потягне з часом і її за собою. Всі платежі до пятниці застановлені. Сподіються у пятницю рішення. Надія не пропала. Колиж одначе заграниця не поможе, то Німці мусять самі собі помогти й визволитись від Франції та її впливів. Застановлення виплат у Німеччині потягне за собою те саме й у других країнах, що тісно звязані з Німеччиною. Може й Польща потерпіти на тому.

Ґазети разураз приносять несотворені вісти. Одна другу переганяє. Нічого певного. Деякі банки ще мають капітали, але по розпорядженні їх не видають. Застановлено виплати допомоги безробітним. Праці нема, тож перед ними стоїть марево голоду. Аж смішно говорити. Тут голод, а по инших країнах палять збіжжа, бо не мають його куда діти. Франція далі домагається політичних уступок. У німецькому громадянстві великий опір проти цього. Навіть ліві партії, як соціял-демократи і другі недвозначно висказуються проти приняття цих упокорюючих умов.

Уряди горячково працюють, якби чогось сподівались. Стараються позбутись від себе чужих непевних елементів. Арештують їх і вивозять туди, звідки вони прийшли. Не легко прийдеться й декому з наших людей, що тут свобідно можуть перебувати. Вістки про це вже є. Насилу виганяють додому, щоб край був чистий, не зважаючи на це, що люде ці дома з огляду на політичні умови не можуть перебувати. Серед людей паніка.

Політичні партії стараються одна переліцитувати другу. Хоч ситуація непевна, та за те уряд її цупко в руках держить і нею керує. Твердять головно Французи, що крізу цю Німці штучно викликали. Колиб прийшли й поглянули, як народ бідує, то й перестали балакати. Не виключено, що трохи в ній є штучного, але дуже можливо, що це штучне роздуття справи якраз служить длятого, щоб скорше якось ратуватись, бо кріза все одно, пізніше прийшлаб і тодіб вже ратунку не було.

Вчера й сьогодня заграничні біржі ріжно марку нотують. Всежтаки хоч з переденервовання курс її нераз низько падає, вона держиться і скоро підноситься. Так в Базель нотували вчера рано курс 104 франки за

о. РОМАН БЕРЕСТ. 7)

З подорожнього записника.

Венеція.

Марсилія з великим воєнним портом та лісом корабельних щоглів зникла з очей як сонний міраж. Доїжджаємо до узлової граничної стації Ventimiglia; міняємо гарні франки на дідівські ліри. По возах залізниці швендаються чорні сорочки — фашисти. Вже від границі слідна на кожному кроці диктатура Мусолінього. Порівнуючи праву диктатуру з лівою доводиться ствердити, що одно й друге є гнітучим тягарем для міліонів. Бо добробуту й почування щастя не здобудеш декретами чи терором; нарід більше чим ситість та спокій цінить понад усе почуття свободи та почуття відповідальности за свої вчинки. Можливо, що маса ще нині не доросла до висоти свойого завдання, однак демократичних принципів не зречеться ніколи.

У скісних лініях поза вікнами возів пересувається італійська Рівера. В барвному калейдоскопі мигають сіро-жовті містечка з характеристичними плоскими дахами. Зникли у віддалі зелені винниці, залізнодорожний шлях веться здовж берегів моря. Воно тут блестить шафіром у твердій оправі золотих ґранітів. А море тут солодке, як спомин ясних, давних днів. Легесенько як мрія линуть, бавляться филі з прибережним камінням як ласкітливі сирени з дикими кентаврами. На синіх, ясних филях щасливого безкраю спочила душа моя. Як на кіновій ленті переходять краєвиди. Здовж берегів леліють фантастичні палати-віллі богатіїв, вичаровані на яву всесильною силою долярів. Над берегом моря що раз частіше спостерігаю літні кольонії „бамбінів“-дітвори, яка приїхала сюди з Франції, щоби відновити свої сили, пригадати собі рідну мову, та навчитись любити свій рідний край, та його прекрасне море — „mare nostro“. Бо Мусоліні хоче, щоби діти італійських еміґрантів, як прийде час, стали борцями за кращу долю Італії. І на його приказ ціле побережжа вкрилось густою мережею літних таборів, в яких опалюються молоді тіла на бронз, а дух і завзяття на сталь. І виростуть із них борці, що охоче віддадуть своє життя, щоб инчі могли жити. Бо Італія, це дуже вбогий край. І ніде більше як тут не бачиться великого соціяльного поневолення й кривди. Поза тим, що бачить звичайно принагідний турист, криється велика нужда сільського населення. Майже вся земля в руках дідичів. Тут селяни це фактично панщизняні хлопи. Ось на Сицилії герцоґ Monteleone має 15.000 ha, а в инчих округах 54.496 ha і 36.312 ha, значить разом 105 808 ha землі! У римській Кампанії чотири вельможі мають 53.000 ha, з чого князь Torlonna має 23.000 ha. З 207.000 ha „римського поля“ — двіста тисяч мають дідичі. Не дивно отже, що від 1878—1911 р. виеміґрувало в широкий світ до два міліони Італійців. Це грізна мова чисел. Длятого Мусоліні бачучи соціяльну нужду населення та його розріст, глядить ласим оком на африканські кольонії та полудневе побережа Франції; не хоче він рушати панів, бо їх шкода. Він годує запопадливо молоді пролетарські тіла, щоб їх у римських леґіонах післати на жир гарматам нібито на славу вітчини, а фактично на це, щоби по їх кістках і крови могли другі смачно й спокійно зїсти свій пайок разом з тим, що був призначений для героїв. Це в делікатній бесіді називається „вищою рацією стану“.

— — — — — — — — — — —

Венеція! Вузким клаптиком землі скрадається нічю задимлений поїзд у країну тисячі островів. Десятки тисяч світел відбиваються матовими рефлексами на чорних хребтах филь. Висідаєм. Ось жде „вапоретто“-паровик. Дрожить увесь з нетерпеливости, як перегоновий кінь; стягнули ланцюхи, рушаєм. Суне паровик здовж „Великого Каналу“, лишачи за собою старинні палати венецьких дожів та стрункі аркади мостів. Впевнившись, що їзда тою потворою не страшна для моєї валізки та безсмертної душі, розглядаюсь по пасажирах. І як співається в одній нашій настроєво-марґариновій пісонці „пливе човен, води повен“, аж ось з долу як з ада чую розпучливий голос: беріть валізки!... Що за мара? Може мордують де нашого брата? Дивлюся в діл і бачу позу, якої довго не забуду. На краю ґондолі стоїть в розпуці, в позі героїчного тенора, один з наших сопутників, держить у гору в кремезних раменах свої клунки й молить ратунку. Виявилось опісля, що один целебс маючи укритий наклін до романтики, не ждав на всіх, але з жестом Цезара всів в ґондолю тай гайда, перед себе! Він не знав, куди причалити, ані ґондоліер

100 марок, а перед вечером 120, цебто лиш на 2 франки менше, як нормальний курс, бо показалось, що Німеччина не хоче робити інфляції. Говорять також за диктатуру військову деяких ґенералів і т. д., одначе все це досі безпідставне, а коли декуди таке й балакається в відповідних кругах, то не публично, а тайком.

Так справа стоїть нині, цебто в вівторок 14. липня 1931. Щось путнього далі предсказати годі. Того й самі відповідальні чинники не знають. Всі сподіваються рішення в пятницю. *Спостерігач.*

З московсько-українських відносин на Волині.

Відносини між Москалями й Українцями на Волині й досі не втратили своєї гостроти, що зрештою й зрозуміле, коли мати на увазі, що Москалі не лише були пануючою нацією там до революції, але й тепер мріють про те, щоб їздити на шиї Українців. Лише їхня слабість і нечисленність стоять дійсно на перешкоді їхнім спробам зреалізувати свої стремління. Правда, час від часу намагаються вони „виплисти" на верхи. Одна така спроба зроблена їми пару років тому в Кремянці скінчилася зле. (Хотіли скликати повітові збори „Русскаго Народнаго Обєдіненія" і винести на них резолюцію від усього населення кремянецького повіту). Селяни, міщани й інтеліґенція прибули численно і розігнали московських недобитків. Але научені досвідом Москалі тишком—нишком захопили в свої руки „Православное Благотворительное Общество", поширили значно за допомогою еп. Сімона, Крася, Євсєєва, Первєнцова і інших свої впливи на учнів духовної семинарії й скромні в попередніх роках так зв. „дні російської культури" вирішили використати для поширення своїх впливів серед міщанства. При сьому заховання їх що до Українців ставало щораз більше провокаційним. Сього року вони від імени „Прав. Благот. Общест." (на яке збірають серед міщан жертви, *як на аполітичне*) виклеїли величезні афіші, на яких заповідалося урочисте святковання, як сказано в польськім тексті „ruskiej", а в московському „русской культуры". Можливо, що бажання перепачкувати московську ідею під формою „ruskiej-русской", себто такою, щоб дехто думав, що вона має щось спільне з українською й викликало все, про що дальше буде мова.

Зацитуємо зразу події в освітленні власного кореспондента московської варшавської ґазети „За Свободу" з дня 2. липня б. р. ч. 171. Згаданий часопис пише на початку „неізвестно кто планомерно расклеіл" на всіх афішах карикатурну ілюстрацію до дня „русской культури", а крім того виклеїв кілька великих плякатів — карикатур. Далі читаємо, що „благодаря нераспорядітельності русскіх — следует прізнаться — еті безобразние карікатури віселі до вечера і толпи зевак ґлазелі на ніх". До сеї інформації можемо додати лише таке. Дійсно невідомо хто (але певно досить велика кількість осіб) розклеїв вночі по місті 45—50 штук плякатів і менших карикатур; дотого треба додати, що плякати, які були описані в „За Свободу", були досить дотепні. Плякат був такий: Москаль—міщух чи купець гладкий, розпарений і пітний сидить серед хмар пари й пє з якоїсь миски з насолодою чай, а біля нього велитенський самовар; нижче москаль адміністратор, добре розгодований, з відштовхуючою, типово московською пикою, стоїть у грізній поставі, але з заду у простягнену руку одержує хабара — се очевидно двоє представників старої Росії і її культури, а з боку був обшарпаний Москаль-селянин, типовий „кацап", весь усіяний вошами, які бє зі звірським задоволенням на лиці, поруч нього лежала „будьоновка" — отже се був очевидно представник С. С. С. Р. Зверху був великий напис „День русской культури", а з низу цитата з Пушкіна „здесь русскій дух — здесь Русью пахнет". Правдиво стверджує кореспондент „За Свободу", що публіка юрбами збиралася біля плякатів, але забув дописати, що та публіка (як Українці, так і Жиди) здебільшого *голосно сміялися* і виявлювали *виразне задоволення* з плякатів, а дехто й відпускав ще на адресу Москалів дотепи. Отже наведене свідчить, що як каже московська приказка „насільно міл не будеш". А що плякати так довго висіли, (оден у центрі міста, аж до вечора!) то тому, що Москалі навіть не сміли здебільшого їх здирати за винятком чеха-москвофіла Вогави і... одного місцевого пан отця! Далі таж „За Свободу" пише „Болотов (бувш. „ґубернатор", який читав реферата. Громадянин) получіл вмєстє с пісьмом от „скромной русской женщіни" бомбонєрку (пуделко) с конфектамі. Еті конфекти оказалісь ....сільно дєйствующім слабітєльним!" Що до сього, то звичайно оскільки переконалися орґанізатори свята на власному досвіді, (бо Болотов таки щез), то ті цукорки були дійсно з якоюсь рициною. Ми сього оспорювати не будем, але нам дивно, 1) чому вони накинулися їсти невідомо від кого одержані цукорки (здається орґанізатори не з бідних, отже такого ненажерства трудно від них чекати); 2) чи дійсно се правда, бо навіть, колиб се була правда, то чи властиво подання сього факту, який до „пострадавшіх" певно ні від кого не викличе співчуття, є вчинком розумним?

Однак проявом рідкого нахабства мусимо вважати заключення, невідомо на чому оперте, сеї московської ґазетки, що „ініціаторами етіх хуліґанств *являются некультурние представітелі українства*". Проти таких висновків мусимо рішуче запротестувати по перше тому, що як подає таж ґазета невідомі здерли вивіску того Т-ва, яке влаштовувало те свято, й набили її на кльозеті, так і тому, що з того речення виходить, начебто ті вчинки поповнили представники всього українства, які мовляв тим виявили свою некультурність. Коли вже мова йде про некультурність, то мусимо Москалям нагадати, як не „невідомі", а „добровольческіє арли, ґаспада русскіє офіцери" палили в Київі українські книжки, пошматали портрети українських письменників у клюбі „Родина" й здемолювали урядження, як убили комісара освіти при Цент. Раді Стешенка, як все і всюди нищили й розграбовували українські культурні скарби почавши з Андрія Боголюбського і кінчаючи Сталіним! А навіть на кремянецькому ґрунті якийсь паршивенький консисторський урядовець (оден з учасників — орґанізаторів дня культури) прилюдно нахвалявся *спалити* ті кілька книжок українською мовою, які попали заходами деяких Українців до бібліотеки консисторії. Або на „після похороннім чаї (пок. о. Дашкевича) *еп. Симон реготався*, коли один монах (що скінчив не більш як 2 ґрупи приходської школи) на його запитання, чи має в монастирській бібліотеці українські книжки, відповів, що „тим книжкам місце в кльозеті"! А крім того, хто дав право сій, мягко кажучи, „непевній кумпанії" посуджувати представників українського руху? Чи може Українці винні в тому, що Москалі піддержують таких панотців, як напр. Боришкевич, що був зайнятий обриванням карикатур серед білого дня в місті, а тимчасом щось більш 200 родин парафіян, яким надокучило його москвофільство, вирішили перейти на унію й звернулися до епископа о. Чарнецького? Може Українці винні в тому, що добродійне т-во своїм москвофільством спричинилося до того, що його таблиця трапляє на кльозет? Може Українці містять дурні дописи, які носять провокаційний характер, подаючи фантастичні обвинувачення на Українців і вихваляючи все московське всупереч дійсности? Бо як назвати запевнення власного кореспондента „За Свободу", що на „собраніє прібілі толпи людей так, что яблу-

---

не знав де викинути арґонавта; також і мовні таланти мали рівні. Цей знав так по італійськи, як візник по українськи. Зачинається японська пантоміна, вивертання руками й білками. Тимчасом човен плив собі спокійно, як наші політичні партії „na falach morza i miłości". Не знати, що сталося з заблудшою вівцею, якби ґондоліер не був мудріший. Побачив він здалека паровик і догадався, що це деліквент з нашої пачки. Поплив слідом за нами та висадив арґонавта на площі св. Марка. Сиділи ми вже при вечері, як схвильований пригодами, спітнілий зі страху як миш прибув витаний веселими окликами товариш. Я певний, що на ґондолю він більше ніколи не всяде!

Замешкали ми в двох готелях; вони малі, темні й душні. Ранком оглядаємо місто. Вулички так вузкі, як на передмістях Царгороду. Повно в них бруду й задуху. З вікон численних готелів заносить духом матераців, а з кухонь розходяться мл'сні запахи італійських присмаків на оливі. Але трудно, хто хоче бачити чуда Венеції, мусить дещо потерпіти.

— — — — — — — — — — —

Над „Великим Каналом" царює церква св. Марка. Чудо Візантії перенесли камінь за каменем венеціянські рабівники над сині филі Адріятику. В нутрі сумряк; старі східні святі з чорного тла ікон поважно й сумно дивляться на товпи людей, що приходять тут не так помолитись, як оглянути їх та критикувати. Бо мало людей звертає увагу на факт, що тут кожний камінь, кожний кусень золота чи срібла зложений на „славу Божу" — це людська кров, кривда і злодійство. А над цим твором злодійського мистецтва Венеціян літають цілі хмари білих голубів; це одинокі сотворіння, до котрих можна спокійно усміхнутись. Літають хмарами, та за жмінку кукурудзи служать як поетичне тло туристам, що висвітлюються на площі; уявіть собі: ліричний смотрик з голубами на руках! Яка лагідність, скромність і невинність! А кандидати на будучих мучеників дивлячись на таку світлину не догадуються, що ті хитрі голуби не злетіли подивляти солодкість цеї ліричної душі, але їсти кукурудзу!..

— — — — — — — — — — —

Розкішний день; полудневі вітри несуть у світ подих безжурного безділля. Хочеться тільки глядіти й глядіти. Небо голубе, гаряче й жарке, як чиїсь давно забуті очі. Паровиком пливу на остров Лідо. Проти мене сидить молоденьке дівча. Затиснені уста, в очах біль. Великий, що душу в шматки роздирає, що торощить все, що стрічає в душі й мозгу. Як докладно я це відчуваю! Не маю відваги глянути їй у вічі. І тут також терплять люди і живучи конають. А так весело сміється сонце!

Лідо. Ясні широкі дороги, великопанські готелі, палати та розкішне побережа для купелей. Вода тепла, під ногами гарячий пісок. Купаюсь, то на переміну обсипавшись піском лежу як струсяче яйце. Відчуваю вповні чар полудневого лінивства. Але по годині — Madre di Dio! — облізли цілі плечі! Терплю як Йов. Досить цего сонця! Ідучи побіч деревляного моля, чую солодкий голосочок: „Jasiu, daj waselinę!" Ох, чейже щось „свойого" на далекій чужині! Це якесь молоде польське подружжя користало тут з сонця, любови й васеліни. Пішла оскома по зубах.

— — — — — — — — — — —

Ніч. Венецька ніч. Чорна як смола, принадна як гріх. На повнім морі стоїть білий корабель, цілий освічений лямпками. Як ясний дух з арабської казки. Денеде пливуть ґондоли, а в них закохані пари. Недалеко біля мого човна чути ґітарові акорди; хтось співає виїмки з опер. Чудесно! У хвилі найбільшого розкрохмалення підпливає дискретно цей артистичний човен і жагучий голос шепоче:

— Уна ліра сіньоре!..

З досади крикнув я з українська по італійськи:

— Шляко трафо!!!

Макарони миттю запались під воду...

— — — — — — — — — — —

У судовій комнаті палати Дожів сидять три вельможі у чорних масках. Посіпаки увели з підземних льохів скатовану людину. Дріжить як осика; зловили його перед вікнами жінки одного радного міста. А вона така гарна, достойна й говійна! Присуд короткий: смерть! Ведуть його через „міст зітхань", зашивають у мішок. О півночі випливає на море ґондоля. Перехиляються тіни — зойк — щось потонуло у чорній безодні. І тиша. Вийшов місяць зза хмари...

Це тільки привид давних венеціянських ночей..

ку було некуда упасть", коли в дійсности крім жменьки Москалів та прибувшої з Варшави московської шкільної екскурсії, там були хиба „толпи" поліції, запрошеної переляканими впорядчиками! Може то привернулося кореспондентові після чарки або під впливом „цукорків"? Чому не зазначено, що на сій „академії" із числа запрошених і не запрошених українців *не було ні одного*, бо ніхто не хтів іти на се свято наших окупантів. Чому не написано, що „реферат" п. Болотова був видержаний в „єдіно-неделімческом" дусі, що для нього не існувало ні революції, ні українсько-московських війн 1918—20 років ні війн попередніх? Що він з провокуючим апльомбом анектував увесь князівський період нашої історії, „Слово про похід Ігоря", церкви будовані Мазепою, Петра Могилу і навіть... Т. Шевченка, який згідно зі словами сього неука чи може провокатора „напісал ізвєстную поєму „Кобзарь" і є „русскім пісателєм"?

Слідби також зазначити, що „Касімовкая невеста" і „Ведмідь" були виконані зле. До речі, пікантно виглядала після бундючної заяви Болотова, що мовляв Европейці — варвари у порівнанню з Москалями, саме пєса „Ведмідь", в якій усі герої є яскраві типи, витворені російською півазійською, дійсно варварською культурою. Особливо в грі псували троє якихсь учнів духовної семінарії, п. Кондратєва і „герой" пєси „Ведмідь", яких за відсутністю менш більш пристойних аматорів випустили на сцену: напр. поміщ. Смірнов не будучи здатним не лише грати за допомогою міміки обличчя, а просто „смішити" публіку, смішив блазенськими рухами задньої частини тіла (замість лиця!), на якій на штанях була величезна дірка і лише тим викликав регіт „культурної" московської публіки. Може *ці* рухи викликали у кореспондента „За Свободу" „глубокую, чістую і возвишенную радость"?

Можна булоб багато питань поставити Москалям, які хочуть непомітно знов сісти нам на шию, які відбирають все навіть і того Шевченка, який був ворогом Росії, і ще дивуються, чому менш може стримане населення виявляє стихійно, може часом і зовсім не відповіднім способом своє обурення їх поступованням. Хочуть, щоб не було „хуліганства" — і ми хочемо, але для того в першу чергу мусять знати своє місце Москалі, яких „робота" на наших землях є властиво хуліганством, яке також слід припинити!

А сей на позір відокремлений випадок у Кремянці, на тлі недавнього варшавського московського зїзду (28—VI.), повинен звернути увагу Українців західних земель про те, що не слід забувати й сього фронту, бо коли сій нахабній і зажерливій московській зграї пощастить стати на ноги, то вони можуть наробити досить клопоту задурюючи голови у глухих закутках темним селянам, як се вони роблять тепер на Сарненщині й Підляшші.

Громадянин.

Тайна чи явна дипльоматія?

Українська політика на західних землях нині обертається вколо питання переговорів. Так ніби ціла справа для нас полягає в тому, чи будуть перегори Поляків з Українцями, чи їх не буде. На ділі так не є і обидва можливі рішення актуального питання можуть бути для нас однаково вигідні абож невигідні. Бож все залежатиме не від „що", але від „як". Власне на сему „як", на способі повести нашу політичну гру, ми або виграємо або програємо. Нашеж завдання в біжучу хвилю мусить бути ясним і очевидним для всіх. Приглянемося йому близче.

Не будемо розглядати положення, яке витворилось для противної сторони внаслідок женевських подій з травня, комунікату Комітету Трьох і т. н. Але гляньмо на наше положення. Не вважаючи на наші похибки й завдяки ще гіршим помилкам Поляків нині обставини складаються так, що нам треба лишень задержати й зміцнити наші, вже здобуті позиції. Для того не мусимо дати себе з них зіпхнути штучними й підступними ходами, подібними до удавання переговорів у березні. З сего прикладу бачимо, що небезпека є не так у силі й зручности противника, як у нашій наївности й хитрости. Щоби її уникнути, мусимо здобутись на точніще уявлення сучасного стану річей, засвоїти собі більше широкоглядности в краєвих справах і мати трохи затятости й витрівалости.

Годі думати, що уступками нам вдасться направити великі шкоди й запобічи ще більшим у будуччині. Ані правно, ані морально ми не є зобовязані до ніяких уступок. Обезброєні ми є на ласці маючого силу, позбавлені права ми є поза законом. І яку ціну має слово дане не добровільно, лише під тиском і гвалтом? Зрештою практика й наставлення маючого силу свідчать, що в него нема найменшого зрозуміння до нашого права й наших потреб. Порозуміння з нами йому потрібно лише на хвилю. Від него ми не дістанемо більше, як те, що нам відобрано і що нам по праву належиться. Не маємо ґарантій, що нам його знову не відберуть, щоби пізніще мати чим відкупитись за нове порозуміння. І так без кінця.

Мусимо раз вийти з сего зачарованого кола. Справа нині стоїть на основі міжнародніх зобовязань, а також цілости проблем, що охоплюють ширші терени українських земель. Отже й вирішення, а скорше полагода питання, що ним займається Союз Народів, мусить відбутись не в площині внутрішніх відносин, не в місцевому розмірі, не між двома контрагентами, але инакше. Бо зрештою в справі тих міжнародніх зобовязань українська сторона не є контрагентом, хоч і є їх обєктом. І не їй нині нести відповідальність за виконання їх на майбутнє. Мусимо то добре памятати.

Обставини зложились так, що нині від нас не вимагається жадної ініціятиви. Ціла наша справа залежить від того, чи ми зуміємо „пересидіти" скруту. Знайшовшись у стані облоги, перед лицем наступу, який ведеться, щоби вирвати у нас уступки, мусимо стиснути зуби й витримати натиск. А вже в ніякому разі не хапати гострий ніж не за той кінець. Коли ми непевні нашої зручности, то ліпше окопатися й чекати розвою подій. Виграє той, хто має міцніщі нерви.

Мусимо бути готові до нових атак, до нового наступу, подібного до того, що був у березні. І тут заходить питання тайної чи

Б. СКОБАР. 4)

На байдаках.

З водної мандрівки пласт. куріня „Лісові Чорти" по Волині й Поліссю.

2.—24. VII. 1930 р.

(Продовження).

До гарних споминів належить теж день переведений у Забужу. „Ой видно село" — понеслось голосною луною по селі.

„Ха-ха-ха-ха" пігналось швидко на вздогони. Позбіралися хлопці, дівчата. Цікаво приглядалися з боку старші. І знову завязалася щира балачка, посипалися жарти. Хтось з нас розказував, як у Галичині молодь у „Лугах" та „Соколах" організується. Балакали, хто це ті Січові Стрільці, чого хотіли... Чиж зрештою все дасться розказати? Знаю одне, що провели ми в Забужу два дні. Богато з ними говорили, богато пісень співали, а на кінець був „Заповіт" Шевченка. Співали поволи, могучо. Повагом випливали з грудей звуки величньої пісні — гимну, підносилися в гору й линули в синє, вечірнє небо.

І здавалося тоді, що звязуємося з Волинню ще дуще, що ми одні для других ще блищі — дорощі. Ми чули тоді, як для нас валився отой проклятий сокальський кордон.

Щоби пережити такий момент, варто виректися таких вакаційних „благ" як забави, дансінґи й тим подібні „розривки", варто мокнути на дощі, спати на болоті, заробити на руці тузін мозолів.

Побажавши Забужанам доброї ночі помашерували ми до місця нашого нічлігу співаючи стрілецьке „Не сміє бути в нас страху".

З повним від радости й вдоволення серцем, з повною від вражінь головою укладались ми небавом до сну з тим переконанням, що — як казав наш Кацапушка — „нинішна пропаґанда була перша кляса".

— — — — — — — — — — —

Користаючи з того, що в Забужу ми були якраз у неділю, хотіли піти до церкви та поглянути, як то правиться Службу Божу в православній церкві. Питаємося людей, чи буде сьогодня відправа та в котрій годині початок. Одначе замість якоїсь відповіди кожний запитаний здвигає ліниво раменами та відказує — „а чорт його знає".

— Підіть найкраще самі до батюшки та розвідаєте — кажуть нам.

Нічого робити, то й ідем. Висилаємо до батюки одного з межи нас на ці розвідини. Небавом довідалися ми від нього осьщо: „Не буде — каже — сьогодня Богослуження, бо матушка забула... спекти просфору. А без неї ніяк Богослуження правити". Оттаке то почув наш висланник від батюшки, само собою в московській мові.

Такі ось типи ведуть наших православних „до царства небесного". Стрічаючися підчас нашої мандрівки чи то безпосередно з цими православними попами чи балакаючи з народом, прийшли ми до переконання, що ці отці духовні це здебільшого новоспечені ренеґати, що зрадили рідний народ, люди без чести й гідности, без почуття обовязку, що гнуться в три погибелі перед „сильними міра" та скачуть, „як пан скаже". Вдома балакають польською або московською мовою, а на столі в них найчастіше „Kurjerek".

Внаслідок знаної вже всім політики православної єрархії народ цілковито відчужується від церкви, тратить цілком довіря до своїх пастирів — валяться основи цеї могутної та важної орґанізації, якою для кожної нації є церква. А оскільки більше значіння має вона для нації недержавної?! Це добре розуміють бельведерські можновладці й звідсілля такий стан, як оце бачимо.

Ще гірше представляється ця справа на Поліссю. Проживаючи серед безмежних болот, не маючи ніякої стичности з культурою, живуть собі бідні Поліщуки кожний своїм Богом, оттак з дня на день, не маючи найменшого поняття та впрочім і не зраджуючи цікавости, що де чувати. Чуючи від нас, що ми сини такогож самого народу як вони, що говоримо тією самою мовою — кажуть до нас: „А хибаж і ми маємо своїх панів та вчених людий? Кажете, що вчитеся на таких високих школах. І ви не стидаєтеся простою мовою говорити? От насміхаєтеся з нас, то говорите, що ви наші, аби танше молоко від нас купити". Так балакали з нами в селі Вигода. Та й справді ніяково на душі стає та серце болить, що ще такі темні, безпросвітні наші брати з північних земель.

Замітне явище, що в таких забутих Богом і людьми околицях находять добрий ґрунт до своєї „роботи" всякі сектярі. Поріжнюють людей так, що ісповідник одної секти готов у ложці води втопити свойого противника з другої. А що найважнійше то найстрашніше вбивають у них усяку ініціятиву й активність, наказуючи все терпеливо й покірно зносити, бо „така воля Божа". Експеримєнтує над нашим народом, хто хоче й як хоче, та ціль усіх цих експериментаторів одна. А ми замість звернути вістря проти тих, від кого йде нам поважна загроза, колемо ним себе взаїмно. Поділилися на безліч орґанізацій та орієнтацій і в переконанні, що „тільки моя віра спасенна", бємо брат брата по голові, опльовуємо себе взаїмно, шукаємо спасення там, звідкіля для нас тільки заглада може прийти. Орієнтуємося на всіх, тільки не на себе самих. Очікуємо поратунку від Німців, Женеви, Анґлійців і инших спекулянтів — бо хто нині робить щось без інтересу! — тільки не хочемо розуміти, що наша сила та запорука успіху в нас самих. Тільки треба мати довіре до себе та характер. Люди без характеру та без довіря в власні сили все будуть рабами та чужими наймитами.

— — — — — — — — — — —

Був день 15. липня. На дворі стояла спека, як звичайно буває в жнива. На синьому розжареному небі не було ні хмариночки. В повній своїй величі пишалося на ньому золоте сонце — плило повагом наче корабель по безкрайому морі. Поволи посувались наші човни вперід. Ліниво рухалися наші весла. Горячо як у пеклі. Купаємося що

явної дипльоматії. Маємо погані традиції, що цілком не відповідають обставинам і новим часам. Традиції австрійського парляменту з його позакулісовими інтриґами, торгами за посади й субвенції, дрібним опортунізмом, плитким політиканством. Вони дають себе відчути й нині в відповідальних розмовах невідповідальних чинників, у неясних потягненнях, у пресових спростованнях, у марній метушні, в опортуністичнім наставленні.

Дається виразно відчути розходження між загалом, масами й провідниками. Застосовання старих метод політики неминуче поглибить сі розходження й викличе розбрат у національному таборі. Як настав час переставки, хай то відбудеться в инших обставинах, а не перед лицем наступаючого противника. Щоби не розбити одноцілого нашого фронту, провід мусить станути лицем до загалу й вести справи переговорів чи не переговорювання, правування перед Союзом Народів, словом цілу свою політику явно й з відкритими картами. Того вимагає фактичний стан справи й змисл подій.

Всякі потягнення противної сторони треба подавати, й то негайно, до відома нашого загалу, як рівно й ширшого загалу, який займається й цікавиться нашою справою. Також політичні ходи нашого проводу мусять бути явними. Лише так вдасться уздоровити наші відносини, вбити міязми деморалізації, зменшити недовіря, усунути підозріння і лише в той спосіб зміцнити нашу внутрішню силу. Знов явність утруднить гру противної сторони, не допустить до викривлення дійсности, унеможливить провокацію, унешкіднить інтриґи. При нашій малій або ніякій зручности в політичній грі така явність може лише бути нашою вигодою.

При такій постановці справи не будемо боятись ані зручности противника, ані терору, ані несприятливости терену, на якім оперуємо. Мусимо виступати з піднесеним забороном і се більше обезброїть противника та приверне нам сторонні симпатії, як хитрощі, мудрощі, що вже не раз заводили нас в суточки. Явність політичної гри, прилюдність всіх потягнень є вимогою українського загалу супроти його проводу. *Самовидець.*

З Життя Волині.

(Від нашого кореспондента).

Дещо з Ковельщини й Горохівщини. — Сельробізм і його шкідливі наслідки.

Ковельщина й Горохівщина із всіх повітів Волині найбільш заражені сельробізмом — цею комунізуючою дурійкою, яка українському громадському життю причинює великі шкоди. Свідомо називаємо це нездорове явище „дурійкою“, бо за малими винятками жадної ідейности, а головне якоїсь послідовности в більшости цих ковельських чи горохівських сельробів не має. Пересічний сельробівець тут є великим поклонником ідей 3-го Інтернаціоналу з його новітньою „єдіною неділимою“ п. н. ССРР, а в тойже час є майже незлим Українцем, що шанує свою рідну мову, носить національний одяг і поруч з червоними — жовто-блакитні стрічки і т. ин. Можете зустрінути тут серед цих „соціялістів“ не один випадок і такий, що в хаті завзятого сельробівця (леґітимованого члена партії) поруч із сельробівською пресою (як „Сила“ і „Сельроб“) якої *безплатно* шлють на села цілі стоси, він купує або й передплачує книжки й часописи національні, портрети Петлюри і ин. національних діячів, тризуби то що. Словом „соціялізм“, а вірніше інтернаціоналізм цих волинських звихнених „червоних“ є якимсь дивоглядом, нечуваним серед культурних народів ніде на світі.

Не кажіть пересічному ковельському чи горохівському „лівому“, що в його вимріяній Радянщині, яку уявляє, неначе рай — є *зле*, що на В. Україні панує московська окупація, що працюючі маси там обернено в новітню панщину, що селянство там гине і т. ин. Волинський сельробівець заагітований односторонньо своєю пресою в те не вірить, рахуючи, що це все неправда, яку пускають у світ вороги Радянщини. Не вірить і листам, які приходять відти. До Українців, настроєних національно, сельробівці ставляться вороже, трактуючи їх як союзників „польського фашизму“, підголосків „світової буржуазії“, бо в своїх звихнених головах не можуть ніяк зрозуміти, як так можливо взагалі, щоби бути одночасно й проти орієнтації на Москву і проти Варшави. Ті жалюгідні люди (в наслідок психічної спадщини московського царату), що привикли орієнтуватись лише на якогось „пана“, не розуміють, що лише *власними силами* в боротьбі, розрахованій на довший час, наш нарід здобуде собі краще завтра, осягне ідеали, до яких стремить. Селянська маса в цих повітах є інертна, такаж, як і майже скрізь на Волині чи Поліссю; з неї можете виліпити все, що хочете. Але треба сказати правду, що вона як і одиниці, що вибиваються понад голови її на сьогодня настроєна переважно *ліво*, максималістично. А щоби усвідомити собі справжнє політичне обличча чи точніше перевагу політичних впливів у цій окрузі, то пригадаємо, що в 1930 р. підчас доповняючих виборів до сойму в повітах Ковель—Горохів—Володимир—Любомль на 5 послів обрано 4-х з лісти Сельроб Єдности.

Шукаючи за причинами сельробізму, що так буйно розрісся в цій частині Волині, треба сконстатувати, що до того спричинилась загальна „волинська дійсність“ зо всіма її „квіточками“, а головне — безправства й сваволя певних пануючих чинників од вищих до найнищого, натягнена до останніх меж податкова шруба, адміністраційні кари. І ці обставини спричинили те, що заагітований немісцевими чинниками і більш активний селянський елемент є успосіблений крайньо-ліво та настроєний вічно опозиційно до всього існуючого, включно до того, що створені чи зорґанізовані самими Українцями установи чи орґанізації вважають теж станицями „світового фашизму“.

Просвіту зо всіма філіями на Ковельвельщині ще в 1928. року влада зліквідувала, Але в тому м. ин. до певної міри завинили тіж народні шкідники — сельробівці. В звязку з цим активний елемент позбавлений відповідних леґальних культ.-освітних орґанізацій, в яких мігби гуртуватись, береться, за що хочете, лише не за працю дійсно корисну з точки погляду українських національних інтересів Як природній наслідок сельробівства в цих повітах буйне є й безбож-

---

хвилі, скидаємо зі себе все, що тільки можливе. А сонце начеби завзялося й ще сильніше припікає. Мамку так „розібрало“, що навіть не ворухнеться. Шіґет цілі плечі спражив, у Сирітки ніс почервонів наче в піяка.

А тут нам тиць під ніс пляжа, що аж серце радується. Навіть само Черче не постидалобися її. Мурлика подав проєкт, щоби тут відпочати, Влодко, як комендант затвердив і в цей спосіб дістала „фамілія“ надпрограмовий „раст“. На човнах повстала така велика втіха наче між ікроїдами, коли „пан конзул“ когось на вудку зловить.

Попритягали ми лодки до берега, а самі давай радість свою виявляти. Купаємося, обсипуємося піском, скачемо, кричимо, скільки рота стане, знову ліземо до води. Коли ви ніколи не прогулькували, не жили цим веселим життям на лоні природи, ви не зрозумієте цьої справжньої радости, юности та безжурности, в які так богаті ті хвилини веселого бурлакування. Ви дивуватисьмете, що дозріла людина голосно сміється, намазується болотом, хлюпається водою, обсипується піском — загалом заховується наче мала безжурна дитина. Вам дивно буде, що студенти університету обвязуються трощею та надівають на голови дивовижні чака, до рук беруть деревляні „ратища“ та бавляться... в Індіян. Щоби чути смак цего, треба самому — що так виражуся — це вкусити. Коли переживав хто коли такі хвилини, то напевно належатимуть вони до найкрасших споминів. І коли хочби підчас найбільш невідрадних обставин, крайної нужди й біди згадаєте на них, на ваших устах мусить заграти усмішка, а ваше облича хоч на хвилину розхмариться. До голови приходить вам тоді думки бадьора, а душа наповняється чимось, що не дає вам упасти — зломатися, а каже брати біду „за чуба“. І в тому найбільша вартість тих дорогих, незабутних хвилин молодечого мандрування. Вартість такого безжурного життя розуміли наші прадіди, коли виправляли своїх синів на Січ. „Там наїшся усіх хлібів та світа побачиш“.

Вартість мандрівки розуміють і великі народи світа та найкращим відпочинком для молоді після цілорічного перебування в шкільних мурах уважають не лежання в тіни під вербою чи на ліжку в безсоняшних комнатах — як це чомусь у нас практикується — а повну трудів та невигід мандрівку, що є найкрасшою школою життя, де виробляється дух та гартується тіло. Коли й нам не байдужі добро народу та молоді, мусимо й ми сказати: Молодче, коли маєш вільну хвилину, — так мандруй.

Як ми на „пляжі“ весело забавлялися, приходять до нас якийсь дядько та мало не плаче.

— Ой, бачите, везу фіру сіна. Та переправляючися через ріку, натрапив на мілину й ніяк не годен зрушити пором з місця. Можеби ви були ласкаві помочи мені.

— Поможемо вам радо — відгукаємо, а за хвилину ми вже при роботі. Беремось усі за пором та давай його рушати. Стільки було всяких „Авізів“ і „Гей-ррруп“-ів, що кінь зі страху аж вуха — бідняга — спустив, а бідний дядько тільки очима кліпає. А що чортів та іншої хороби вилетіло нам при цім з рота, то й найліпший математик не счисливби. Головне те, що таки слава не пропала — пором дотягнули до берега, бідного дядька, якому вже до розпуки приходилося, таки вирядили в дорогу, а самі з побідоносними вінками полетиці на голові та грімким „Гей лазароне“... вернулися на „пляжу“. В нагороду за нашу справність вдарував нас Пісуньо смашною зупою, ковбасою, ну й.... компотом.

Після обіду загальний відпочинок. Лежиш собі в холоді під розставленим шатром та одпочиваєш після такої важкої „праці“ як обід. Ніщо тебе не обходить, нічим не журишся. Хай краще кінь журиться, бо має велику голову. А до тебе яке діло журбі? Заночуєш, де ніч застукає, зїси, що Пісуньо наварить, їдеш за дурно, бо „шифа“ нічого не коштує, сонця, води та повітря свіжого маєш по достатку. Значить є все, що до щастя потрібно. Навіть якби цілий світ завалився, то й це не заколотить твойого спокою та щастя, бо не знатимеш про це. Звідкіля про це довідаєшся, як часописів уже дві неділі не бачив та й нема біля тебе хочби одного бабського язика... От і приходять тоді до голови всякі припущення. Бо й що то не могло за тих дві неділі статися?! Роздумуючи над всякими можливостями навіть і не счуєшся, як попадеш у обійми божеського Морфея, що бере тебе на свої крила та несе ген на Сокіл у далеких Карпатах, де таборують пластунки.

Стійка тебе здоровить, дижурна стає „на позір“ — бож недаром у тебе білий шнур на шиї та срібний пасочок і ще й з лелійкою на грудях. Значить таки висока пластова „ранґа“. Приділюють тобі симпатичну пластунку, що опроваджує по таборі та до всего дає пояснення. Звиджуєш усе, ще остається піти з нею на малини — а солодкі ті малини на Соколі таки дуже! — ...аж тут раптом розноситься протяжний, різкий свист серени й на звук знаного вже „обсади на місця“ зриваєшся на рівні ноги, зриваєш шатро й біжиш до свойого човна, посилаючи на адресу Влодка цілу сотню лютих чортів за те, що перешкодив тобі скоштувати солодких малинових сокільських ...ягід.

Та при веслі скоро холонеш від люти й надмірного зворушення. Зорієнтувавшись у ситуації, бачиш, що це все був тільки сон, що ти не на Соколі межи пластунками, а при веслі на „Параґрафі“. Протреш ще раз заспані очі та приходиш до переконання, що гарний був нинішний „раст“, а ще гарніший сон. Одначе довше над тим не маєш змоги роздумувати, бо мусиш добре братися до весла тому, що — як каже Влодко — до вечера маємо зробити ще 20 km, а це вже 17. година. Мамка надає темпо, весла тільки мигають у повітрі й ми пливемо негірше змагунів з Оксфорду...

— — — — — — — — — — —

(Докінчення буде).

ництво, яке ліцитується з усяким сектанством, яке маючи до того ґрунт тут збирає також добрі жнива. Спрагнені якоїсь точки орґанізаційного опертя в формі позапартійній (особливо в тих селах, де нема кооператив) деякі *одиниці, позбавлені належного виховання*, не мають де приложити енерґії, тому кидаються у всякі крайности включно до бандитизму. Тому то кримінальна хроніка в цих повітах (Ковель і Горохів) є можливо найбільша від усіх повітів Волині.

Додатню працю на Ковельщині провадить кооперація, яка має в цьому повіті до 100 кооператив (переважно споживчих) 1-го ступня, обєднаних в Окружний Союз Кооператив у Ковлі. Провід цього Союзу находиться в руках людей безглядно чесних та працьовитих і під кожним оглядом заслуговуючих на довірря. Треба лише менше поблажливости на нездорові явища в орґанізаціях низових, більшого здисциплінування їх та належної опіки орґанізаційно-інструкторського відділу Союзу над контролею Р.С.У.К.

Повертаючи до нездорових відносин на Ковельщині, треба признати, що винними того стану, що панує там, передовсім є ті, що обовязані уділяти цьому повіту уваги більше ніж досі політичні чинники, як націоналісти — посли і сенатори так і львівські централі незалежницьких політичних партій і взагалі українські націоналісти. Бо досі деякі місцеві інтеліґенти (як відомий донедавна активний д'яч і був. посол) кокетують з сельробівцями, стараючись цій рознузданій масі потурати та не протиставлючи демаґоґічній аґітації „Сили" чи „Сельробу" нічого.

Стан річей, що панує на Ковельщині й Горохівщині у всіх тверезо й національно думаючих Українців, що не задивляються на громадські справи загумінково, може викликати лише занепокоєння за майбутнє цеї округи.

Тому треба вжити всіх зусиль, щоби й цю округу направити в русло здорової української національної праці, конечною метою якої буде осягнення цих світлих ідеалів, до яких ми стремимо. До цеї оздоровлюючої праці в цих повітах повинні бути змобілізовані всі творчі сили цеї округи. Хочемо вірити, що такі сили найдуться і що й цей район по оздоровленню піде по загальній національній лінії, якою йде більшість повітів північно-західних земель, нога в ногу з братньою Галичиною.

Ковель. *І. Чуднівський.*

КРЕМИ Й МИЛА проти веснівок, скірних виприсків і прищів, відсвіжуючі церу — у великому виборі поручає: АПТИКА ПІД „ЗВІЗДОЮ" в Перемишлі, вул. Францішканська ч. 24. біля міської вежі, — при Аптиці ДРОҐЕРІЯ.

СТУДЕНСЬКІ СПРАВИ.

Студії на Високих школах у Кракові.

Виділ Т-ва „Укр. Студ. Громада" у Кракові подає отсим до відома умови приняття на Високі школи у Кракові.

На виділах правничім і фільософічнім вписи тревають від 15 - 30 вересня. При вписі треба явитися особисто та предложити такі документи: Свідоцтво зрілости, метрику, евентуально військову посвідку і свідоцтво моральности, якщо від матури до впису минув рік або більше, та дві знимки.

Подання о приняття на перший рік лікарського виділу треба вносити від 1—15 вересня з залученням таких документів: Свідоцтво зрілости, метрику, свідоцтво приналежности; на фармацію від 1—10 вересня до Dyrekcji Oddziału Farmaceutycznego U. J. w Krakowie, ul. Olszewskiego 2. I. p., долучуючи вище наведені документи враз з двома знимками. Першенство мають кандидати з краківського й шлеського воєвідств.

Подання на перший рік рільничого виділу треба вносити від 1—15, а на дволітний курс огородництва й однорічний кооперативний курс до Dyrekcji курсів, Aleja Mickiewicza 21, в тому самому часі.

Подання о приняття на „Студію Фізичного Виховання" треба вносити від 1—15 вересня до Dyrekcji „Studjum Wychowania Fizycznego" U. J., Kopernika 12, додаючи крім вище поданих документів посвідку фізичної справности з обсягу руханки, спорту і т. п. і 3 знимки.

Перед приняттям мусять кандидати(тки) піддатися однотижневим лікарським обсерваціям.

Ученицею університетської школи „Pielęgniarek i higjenistek" може бути кожна жінка в віці від 20—30 літ. До писемного подання, внесеного до Управи школи, ул. Kopernika 23, треба долучити метрику, шкільне свідоцтво з укінчення принайменше 6 кл. ґімназіяльних або рівнорядного образування, свідоцтво здоровля й щіплення віспи, в малолітних ще дозвіл родичів або опікунів, власноручний опис життя і знимку.

„Wyższe Studjum Handlowe" вул. Сінкевича 4. Вписи зачинаються від 1. вересня. При вписі треба предложити ці самі документи що на університеті. Кожний рік творить для себе заокруглену цілість, так що студент може опустити студії по кожному році маючи заокруглену цілість знання.

Подання на два виділи Гірничої Академії треба вносити від 1. липня до 15. вересня — Aleje Mickiewicza 30. Число кандидатів обмежене.

На Академію Мистецтв подання треба вносити від 1—15 вересня. З кінцем вересня евентуально в жовтні відбудеться конкурсовий іспит.

Блищі інформації за залученням почтового значка до дня 20. вересня уділюватимуть тов. Красник Іван і Микита Іван — Перемишль, Бушковицька 6, а від 20. вересня тов. Дзіковський Олекса в Кракові на дижурах Тва.

Збірка на фонд допомоги українському студенству.

(Комунікат „Т-ва Прихильників Освіти" у Львові.

Як попередних літ так і цього року Виділ „Т-ва Прихильників Освіти" у Львові поробив старання про дозвіл перевести публичну збірку в місяці вересні ц. р. на фонд допомоги українському студенству й має надію, що дозвіл на таку збірку одержить. Як показалося з дотеперішної практики, успіх збірки залежить виключно від її вмілого зорґанізовання й переведення. Тому Виділ Товариства звертається отсею дорогою в першу чергу до повітових студ. орґанізацій і поодиноких студентів, а де таких нема, до наших громадян, щоби вже заздалегідь потворили повітові збіркові комітети, попризначували на кожну місцевість бодай одного збірщика і негайно письменно повідомили Канцелярію Т-ва (Львів, Супінського 21), кільки їм потрібно збіркових ліст і леґітимацій та на яку адресу їх висилати. В той спосіб Канцелярія Товариства зможе зараз по одержанні дозволу на збірку вислати вже на знані адреси збіркові листи та відповідні інструкції. В той спосіб зорґанізована збірка принесе напевно кращі успіхи як до тепер.

ЗА ВИДІЛ ТОВАРИСТВА:

Володимир Децикевич голова — *Орест Гладкий* секретар

Що чувати в світі?

Відгуки німецького краху. — Під впливом проголошення банкроцтва й зачинення найбільших німецьких банків почалося страшне замішання в цілому світі, а з зокрема тяжко відбиваються німецькі події на фінансовому орґанізмі Австрії, Мадярщини, Румунії, Данціґу і т. д. В згаданих краях зачинено банки й біржі на протяг трьох днів, але й ця міра осторожности не довела до опанування захитаного грошевого становища цих держав.

Еспанський парлямент зібрався на перше засідання дня 14. липня серед великого підйому в столиці. Але зараз на самому вступі, себто на першому засіданню парляменту виявилися значні розходження поміж двома ґрупами дотеперішнього союзу, а саме межи радикалами, з послом та міністром закордонних справ Леру на чолі й соціялістами. Одні й другі намагаються захопити повноту влади у свої руки. Републиканський союз, який досі йдучи однозгідно підготовляв революцію й потім вибори до сучасного парляменту, опинився перед можливістю розбиття. Відносно захоплення влади в краю соціялістами радикали рішучо супротивляться. Міністер Леру, найбільше впливова й популярна в дану пору людина в Еспанії, заявив прилюдно, що коли Еспанія не вспіє й не зможе опертися в дальшому будівництві молодої републики на поміркованих елементах, то майбутнє її буде дуже непевне. Зокрема відносно соціялістів заявив він далі, що „година для перейняття влади соціялістами в Еспанії ще не вибила. Еспанія мусить спертися на авторитеті републики, а тимчасом соціялісти не користуються довірям закордону й тому витягати своїх рук по владу тепер не можуть й не повинні". Очевидно, що така заява Леру не переконує еспанських соціялістів, а навпаки є відомости, що вони роблять все можливе аби понад голови радикалів поширити свої впливи на міські маси й захопити владу. Отже другий акт еспанської революції зачався.

З польських справ.

Майор головного штабу шпіоном. У Варшаві арештували майора штабу Петра Демковського, бо показалося, що був шпіоном одної зі сусідних держав. Дня 17. липня відбувся у Варшаві наглий суд, на якому підсудний оправдувався, що робив так з ідейних мотивів, бо є комуністом. Демковського засудили на кару смерти через розстріл, а присуд виконали в суботу 18. липня вечером.

Припинені особові поїзди. З днем 15. липня припинено богато особових поїздів, щоби зменшити недобір у скарбі. Чи недобір від сего зменшиться, ще непевне; за те цілком певне, що збільшиться невигода подорожних і ослабне господарський рух у краю.

„Народова Орґанізація" в Тернополі зліквідована. Одна з „народових орґанізацій", що так далися нам в знаки своєю діяльністю, зліквідована. Її маєток переходить на відділ „Т-ва школи людовей", яке не занедбає продовжати діяльність зліквідованої орґанізації.

Новий львівський воєвода. Дотеперішний львівський воєвода Наконечнікоф—Клюковський, що записався в памяти українського населення тим, що саме за його урядовання перевели пацифікацію, відійшов з початком липня на віцеміністра до Варшави. Деякі польські ґазети писали, що сталося це у звязку з сесією Ради Ліґи Народів у вересні. Про його наслідника та про зміни курсу, який мавби настати, також богато писали. Ми про це досі навіть не згадували, бо не привязуємо ваги до цих особистих змін, а зміни курсу проти нас напевно не буде. Дня 17. липня іменували воєводою дра Рожнецького, який досі був віцевоєводою у Лодзі.

Хроніка міжнародніх подій.

Французька преса доносить, що еспанський уряд задумує перевести опорожнення своєї африканської кольонії Мирокко й думає віддати управу цеї країни мандатовій комісії при Союзі Народів. Соціялістичний міністер фінансів еспанського уряду заявив, що „коли соціялісти й надалі вдержаться при владі в Еспанії, то вони дадуть доказ доброї волі в справі понехання займанщицької політики й заберуть еспанські військові залоги з Марокка".

*

Приїзд анґлійських міністрів Мекдональда й Гендерсона до Берліна відкликано з огляду на те, що німецькі міністри мусіли на той час виїхати до Парижа для ведення переговорів у справі уділення Німеччині позички від Франції.

*

З метою несення фінансової помочі та взагалі ратовання Німеччини від катастрофи має відбутися в Льондоні конференція усіх більших світових держав. Французька преса заявляє, що уряд Франції не прийме участи в льондонській конференції коли без-

посередні переговори, що ведуться саме поміж Німеччиною й Францією в Парижі, не доведуть до порозуміння.

*

В межах Ватикану вибухла бомба, яку невідома рука підкинула в базиліці св. Петра. Після найдення її в базиліці перенесено її на площу й поки спроваджено знавців, які її розібралиб, вона вибухла. Жертв ніяких не було. Італійські урядові кола й ґазети думають, що цю бомбу підкинули нарочно ті, яким залежить на загостренню спорів поміж Ватиканом і урядом.

*

В Еспанії відбуваються щораз частіше кріваві демонстрації безробітних.

*

Використовуючи тяжке господарсько-грошеве положення в Німеччині, почали німецькі комуністи неперебірчиву аґітацію за збільшенням хаосу. Майже у всіх містах Німеччини відбувають вони демонстрації, входячи в перепалку з поліцією. За останнього півтора тижня згинуло в наслідок цих бешкетів 27 осіб, а сотки ранено. Поміж убитими й раненими є Гітлерівці, поліцаї й комуністи.

*

Мадярські летуни здобули перелетом Атлянтійський океан у небувалій досі швидкости, а саме в часі 11 і пів годин.

*

Франція відновила свої торговельні взаїмовідносини з большевиками. Тамтого тижня в пятницю оголошено рівночасно у французькій і большевицькій урядових ґазетах зміст умови.

*

В найблищому часі має відбутися в Ковлі (на Литві) великий процес проти бувшого литовського диктатора Вальдемараса.

*

Емісійні банки Франції, Анґлії й Америки годяться признати покищо Німеччині позичку 500 міліонів долярів, але під застав доходів із мит; позичку малаби Німеччина сплатити протягом 10 літ.

Час платить — час тратить!

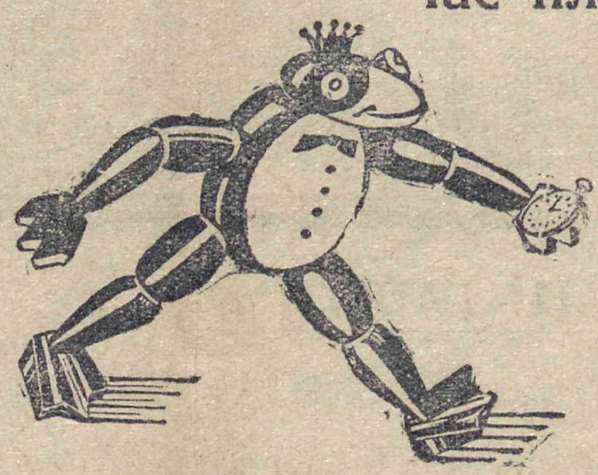

Само відкурювання обуви не вимагає богато часу. Коли одначе не дамо шкірі потрібних їй відживчих засобів, вона крушіє і пукає. Воскова поволока, що хоронить шкіру мусить бути щоденно відсвіжувана, інакше в порах шкіри осідає порох, що нищить обув. В ідеальний спосіб консервує обув паста

Erdal

З ЖАБОЮ.

В суботу 18. липня приїхали до Парижа німецький канцлер Брінінґ і мін. Курціюс; часть публики приняла їх свистом. По конференції з прем. Лявалем та Бріяном оголошено досить оптимістичний комунікат, але до порозуміння ще не дійшло.

*

В неділю відбувалися дальші наради французького уряду з німецькими представниками. Франція поставила свої умови, під якими може помочи Німеччині; вона домагається моральних і технічних запевнень, що Німеччина не вжие цих грошей на зброєння.

*

Французькі часописи пишуть у понеділок, що недільні розмови дали дуже малий вислід, бо Франція не дістала від Німеччини виразних запевнень.

*

У понеділок виїхали Ляваль, Бріян, Флянден рано до Льондона. Тимсамим поїздом поїхали також німецькі міністри, італійський мін. закор. справ Ґранді і бельґійський мін. закор. справ Іман. У Льондоні відбулася вечером перша конференція; про її вислід ще нічого не оголошено.

По всій Україні.

Півн. Західні Землі.

Хроніка: Тлінні останки пок. Вячеслава Липинського привезли на Волинь і 2 липня поховали в селі Затурцях, горохівського повіту. — В Яворові заснували повітовий союз поступової молоді „Каменярі", що має закладати спортово-руханкові гуртки у повіті. — Тернопільський воєвідський уряд розвязав тов. „Сокіл" у 11 селах: Березовиця велика, Грабовець, Івачів горішний, Кабарівці, Козівка, Коцюбинці, Махнівці, Надорожнів, Торгів, Хмільно і Ходачків малий.

Вийшли на волю: Дня 13. липня вийшов з „Бриґідок" на волю за кавцією 2000 зл. Володимир Андрущак, який пересидів 8 місяців як підозрілий в справі нападу на почту під Бібркою. — З кремянецької вязниці вийшла на волю за кавцією 1000 зл. п. Надія Стефанська, що просиділа у тюрмі 13 місяців. — В середу 15. ц. м. вийшов на волю голова Унро посол Др. Дмитро Левицький після 8 місяців і 17. днів слідчої вязниці за кавцією 30 тисяч вол. Кілька днів перед тим відвідав його відомий начальник відділу міністерства внут. справ Сухенек.

Дальші концерти в честь Івана Франка. Заходом Т-ва „Молода Громада" в Перемишлі відбулися дальші концерти для вшанування памяти Івана Франка у селі Тисові (перемиського пов.) та місточку Бірчі (добромильського пов.) Молоді співаки не жаліли свого труду й під управою дириґента маґ. Юрія Вахнянина уладили оба концерти в неділю 19. липня.

Ще жертва пацифікації. Дня 28. червня похоронили при великому здвизі українського місцевого й позамісцевого громадянства у Любіні великому **Григорія Шмаґалу,** б. хорунжого У.Г.А. Покійний був селянською дитиною з Любіна; через самоосвіту став одним з насвідоміших селян у городецькому повіті. Перебуваючи у тюрмі 1923. р. набрався грудної недуги, а після побоїв в осени вже не встав з ліжка й після кількамісячної муки помер. В. Й. П.

Касаційна розправа б. посла Жука. Найвищий суд у Варшаві затвердив кару одноріччної вязниці, а переказав до поновного розгляду в апеляційному суді справу кари дворічної вязниці. Б. посол Жук перебуває у кремянецькій тюрмі.

Новий часопис. Дня 14. липня почав у Сокалі виходити новий двотижневик „Змагання". Є це безпартійний, ілюстрований часопис призначений для Сокальщини й сусідної Волині. Часопис не є речником ніякої партії, лише трибуною українського націоналізму. Редакція повинна поставити собі за ціль поборення сельробівського дурману у сусідних повітах Волині. Предплата до кінця року лише 2·50 зл.

Нема школи для наших дітей на Волині. З урядової статистики довідуємося, що на Волині у 1929/30 шкільному році 97 тисяч дітей не ходило до школи. Найбільше обовязаних до науки дітей ходило до школи в здолбунівськім повіті (77%), а найменше у луцькім (52%) і кремянецькім повіті (46%). У 1930/31 році не ходило до школи 116 тисяч дітей. На найблищий шкільний рік мають зменшити число шкіл та учителів, а наслідок буде такий, що ще більше число дітей лишиться поза школою. А як ще пригадаємо, що на Волині є лише кілька шкіл, де вчать українською мовою, бо всюди наука польська, то зрозуміємо, яка духова пітьма буде у теперішнього українського покоління.

Голос знад Буга. Хочемо порушити публично деякі болячки громадського життя у Сокалі, які домагаються негайного усунення, щоби уздоровити цілий орґанізм.

Найважнішою перешкодою є, що деякі одиниці уявили собі, що мусять стояти на чолі всіх повітових установ, які мають бути їх експозитурою. Наш посол п. Кохан є думки, що „Пов. Союз Кооп.", „Український Банк", „Просвіта", „Сільський Господар" і инш. мусять бути під його кермуванням. Ми думаємо, що на чолі таких інституцій, якщо вони мають розвиватися, повинні стояти люди з відповідним фаховим образованням. Не вистарчить сама добра воля, яку може й має пос. Кохан. Бо навіть уже сам факт, що на чолі тих установ стоїть член Парл. Репрезентації з партії в останнім часі найбільше скомпромітованої ріжними угодами, „чорними кавами", „приватними розмовами", — шкодить у великій мірі тим установам, бо підриває довіря мас до установ. Тут амбіція бути першою особою в повіті й самому кермувати *цілим* життям повіту повинна відійти на бік, а на її місце повинно прийти зрозуміння, що економічними установами повинні проводити економісти, а не хто инший. А такого зрозуміння у пос. Кохана нема. Бо чим, як не амбіцією пояснити собі факт, що він при помочі своєї „ґвардії", як голова Надзірної Ради фактично керує П. С. Кооператив і рівночасно є директором Українбанку? Наслідки цего зполітизовання П. С. К. й Українбанку уже є. Усі службовики й директори бють поклони перед „всесильним" й єдино праведним „Ґанді", а усунені редукцією деякі службовики, що мають широко розгалужену „фамілію", підняли страшну кампанію проти П. С. К. й Українбанку й їх керманича. Наслідки цеї, правду сказавши, ганебної кампанії такі, що велика скількість капіталу відплила з П. С. К., якому з сеї причини грозить поважна небезпека. — А Українбанк? — Клигає якось!... Але по позичку піде там лише правовірний ундист, решта неправовірних не сміє. Те, що видання комусь позички залежить від посла Кохана, має між иншими й деморалізуючі наслідки. Бо хтось, „неправовірний", притиснений крізою, йде до „Ґанді", бє поклони й підхлібнює йому, кривлячи душею, щоби лише дістати позичку! В сей спосіб шириться деморалізацію серед громадянства. А більшість сего громадянства дивиться на Україн-Банк як на експозитуру Унро, що має за ціль позичками заманювати людей в свій табор. Громадянство не дає уділів й дрібних ощадностей, тому й посилення Українбанку не видко. І безпартійна молодь наша не спішиться на допомогу в ощадностевій акції й не хоче дати своєї фірми студенство. Inde ira „Ґандія" на него. — Для піддержання своїх з дня на день маліючих впливів й симпатій серед мас задумав пос. Кохан видавати з ґвардією тижневик „Голос з над Буга"; на головного редактора задумали взяти інж. В. Баричка, зайнятого при філії „Сільського Господаря". Але він не хотів редаґувати партійної ґазети, яка малаби одну ціль: кадити перед престолом сокальського божка. Відмова викликала гнів нашого Ґандія й хто знає, чи не викурять інж. Баричка зі Сокаля. Їм байдуже, що Сокальщина втратилаб працьовитого аґронома, так потрібного в нинішний тяжкий час. Справа партійного часопису пропаща, її мусівби оплачувати власним коштом п. посол, бо передплатники ледви, чи знайшлисяб!... А зрештою, що в ній можна писати? Хиба про „прінціпіяльність" й „простолінійність" УНДА, про те, що ніяких переговорів не було й поміщувати комунікати Президії УНДО й У. П. Репрезентації, в роді такого, як „проти баламучення опінії". — Не оминуло згубне партійництво й „Просвіти". Незвичайно працьовитий, ідейний, повний самовідречення й посвяти довголітний голова філії дався „втягнути до УНДО й увірував в післанництво „Ґандія", який зробив його своїм alter ego. Се мало ті наслідки, що недавно цілий Виділ філії зрезиґнував, власне з причини пос. Кохана. Вправді Надзв. Заг. Збори філії з дня 5. липня с. р. сеї резиґнації не приняли й залишили склад Виділу незміненим, але непотрібно перервано працю на кілька тижнів й спричинено дісгармонію між виділовими. Ті Надзв. Заг. Збори скликано головно для вислухання звіту Комітету Будови Народнього Дому в Сокалі, на чолі якого стояв досі пос. Кохан.

Зі звіту Контрольної Комісії виходить, що Комітет зробив вправді навіть дуже богато, але не все добре. Його шафування громадським грошем не все було доцільне й ощадне, так що майже весь дохід пішов на адміністрацію фонду. На зборах зводжено партійні й в більшості особисті порахунки і то у вульґарно-простацько-хамський спосіб (ундисти між собою й з радикалами). Оба штаби випрацювали докладний, до найменших подробиць обдуманий стратеґічний плян битви. З місяць наперед переведено мобілізацію вірних ґвардій, на ґвалт вписано їх як членів матірного Т-ва „Просвіта", та приказано спеціяльними наказами привести на збори „всіх прихильників нашої партії" і безглядно придержуватися даних інструкцій. Підчас незвичайно бурливої, крикливої, войовничої дискусії над звітом приходило раз в раз до сильних атак і контратак. На ніщо не придався авторітет предсідника зборів, щоби втихомирити дикі, войовничі темпераменти. На поле бою виведено взаїмно всі прогріхи воюючих сторін. Через поле бою перебігав раз в раз леґендарний, сальви сміху викликуючий, Кінь, — куплений комітетом для поїздки за збірками; він мало не таку прислугу зробив комітетові, як Одиссеїв кінь для Трої.

Найгарячіший момент бою настав у хвилі, коли один з повітових радикальних ґенералів, (до речі кажучи цілком несправедливо і досить дико) образив п. Кохана. Ґвардія цего останнього зареаґувала на це Демпсеєвим атаком на ображаючого. Обі сторони грізно повитягали страшне хлопське оружжа кулаки і от-от прийшлоб до страшного носопролиття крови, колиб не здержали їх націоналісти. Всякі спроби націоналістів правильного наладнання справи стрічали розпучливий опір штабу першої армії, піддержуваний представником матірного Т-ва, який все таки на ніщо не придався. бо величезна більшість приявних піддержала становище націоналістів. По 8 годинах вдалося збори довести до корисного кінця; вибрано новий комітет, до якого не увійшов уже ніхто з попередніх комітетових. Ті збори найдосадніше виказали, до якого безладдя й безголовя дійшла Сокальщина наслідком нещасного партійництва, ставлення партійних й особистих інтересів понад загально національними. Пос. Кохан повинен зрезиґнувати з охоти творити свою диктатуру в Сокальщині, бо се, що тепер робиться, це не диктатура, а істерика. Більшість присутних на зборах вийшла з обридженням до дикого партійництва та скріпила переконання, що наші установи повинні служити загально-національним, а не вузько-партійним інтересам, бо лише така робота наблизить нас до нашого Ідеалу.

Студент.

Кіно „ПОЛЬОНІЯ" — ул. Міцкевича. — Від 20. VII. **Казка любови.**

Кіно „СВІТ" — ул. Костюшка, Народ. Дім. Від 22. VII. **Палаюча пустиня.**

Кіно „УТІХА" — Засяння: **Метрополіс.**

Нічна служба в аптиках:

21. VII.	Аптика ЛЯНОТИ, ул. Словацького, і ЗАНДАВЕРА, ул. 3-го Мая.
22. VII.	Аптика БАЄРА, ул. Міцкевича і МІРСЬКОГО, ул. Ґрунвальдська.
23. VII.	Аптика ШАНЦЕРА, Францішканська і ПОМЕРАНЦА, ул. Чарнецького.
24. VII.	Аптика МАШЕВСЬКОГО, ул. Францішканська і БОЯРСЬКОГО, ул. Сінна.
25. VII.	Аптика „СЕМА", ул. Костюшка і МАНЬКОВСЬКОГО, ул. Дворського.
26. VII.	Аптика ЛЯНОТИ, ул. Словацького, і ЗАНДАВЕРА, ул. 3-го Мая.
27. VII.	Аптика БАЄРА, ул. Міцкевича і МІРСЬКОГО, ул. Ґрунвальдська.

Жертви. — Молодь села Вишатич зложила 20 зл. на політ. вязнів.

З нагоди вінчання І. Галика з Плешевич зложили гості 3·45 зл. на Р. Шк., 3·40 зл. на інвалідів. На вінчанні Кашубинського з Пикулич зложили 11·05 зл. на Р. Шк. — Жертводавцям складає кружок Р. Шк. у Перемишлі щиру подяку.

НАДІСЛАНЕ

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Адвокат і оборонець у карних справах

Др. Роман Секела

веде канцелярію

в Перемишлі при вул. Фредра 6.

побіч Ринку. Ч. телеф. 149.

СПЕЦІЯЛІСТ ЖІНОЧИХ НЕДУГ І АКУШЕР

Др. Йосиф Рац,

б. довголітній лікар положн.-ґінек. клініки У. Я. К. у Львові й Берліні,

Перемишль, ул. Ягайлонська — віядукт.

АДВОКАТ

Др. МИКОЛА РИБАК

Веде канцелярію в Перемишлі ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1/1. в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

Кооператор (вправний книговодець і досвідчений купець) з довголітною працею в кооперативах ріжного виду і ступня, шукає заняття в кооперативній установі. Зголошення слати до Філії Тва „Просвіти" в Косові к. Коломиї.

Позір Лемківщина!

У суботу дня 25. липня 1931. о год. 10 перед пол. відбудеться у Сяноці в домівці Читальні „Просвіти" (зараз біля залізн. перестанку „Сянік-місто")

ПРОСВІТНА НАРАДА,

на якій мають обовязково явитися: вся академічна молодь, абсольвенти середніх шкіл, бодай по одному відпоручникові від кожного просвітного Товариства Лемківщини, т. з. території від Ліська по Новий Санч.

Виділ Кружка „Рідної Школи",
Виділ Лемк. Тов. „Український Народний Дім" у Сяноці.

Позір Заліщиччина!

Ювилейне Свято „Рідної Школи"

обходить Кружок Рідної Школи в Заліщиках — дня 26. липня 1931.

В 10. годині в парохіяльній церкві поминальне богослуження за померших членів. В 11. год. відбудеться СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ у Народ. Домі; вкінці ВЕЛИКИЙ НАРОДНИЙ ФЕСТИН о год 2-ій пополудні на площі над цегольнею.

Двоповерхова камениця, нова, вільна від податку, дохід місячний з чиншів 350 зл. — зараз до продажі. Ціна 3.000 доляр. Близші інформації у С. Дмитраша, Перемишль, Сінна 8.

Парцеляція: при ул. Словацького над цегольнею Тайха по ціні від 1·30—1·50 дол. за сяжень, при ул. Веселій по ціні 1 дол. за сяжень, при ул. Реймонта по ціні 3 дол. за сяжень. — Все на сплати в протягу року. — Інформації у С. Дмитраша, Перемишль, Сінна 8.

Уживайте ЕЛЄҐАНТ

бо це найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Читайте й передплачуйте одинокий часопис для україн. молоді й доросту

„ВОГНІ"

що виходить у Львові, вул. Ґродзіцких ч. 4. III. п. раз у місяць. Багатий зміст! Цікаві повістеві додатки! Передплата: річно зл. 5·50, піврічно зл. 3·—. П. К. О. Варшава ч. 101.423. Жадайте по всіх книгарнях.

Передплачуйте **Передплачуйте**

одинокий на українських землях ілюстрований спортовий тижневик

„СПОРТОВІ ВІСТИ".

Тижневик присвячений усім галузям українського й чужого спорту.

Ціна одного примірника 30 сот. Чвертьрічна передплата 3·50 зл. — До кінця року 6·— зл.

Редакція й адміністр.: Львів, Кентшинського 10/II.

Небувала знижка цін!

Постановили ми на літний сезон вислати велику скількість комплетів першої якости, з яких кожний може користати.

Лише за 13 зл. 80 ґр.

висилаємо: 1 мужеське вбрання, готове, ц. є. маринарку й цайґові сподні ґабардинові), або з гакі військової краски; 1 мужеську сорочку в гарних взорах; 1 пару муж підшганців в доброму роді; 1 рушник з тороками, повної довжини; 1 шовкову краватку в гарних взорах; 1 пару шкарпиток або 3 хустинки до носа з кольор. обвідками.

Лише за 22 зл. 85 ґр.

висилаємо: 4 м. крепону в гарних красках на елеґантну літну жіночу суконку; 6 м. кремового полотна, яке надається на білизну всякого рода; 4 м. Heryngsbon-у (димка) білого в кращому роді; 3 м. зефіру в гарних взорах на денну мужеську сорочку або на 2 жіночі блюзки; 5 м. рушник. полотна на 4 довгі рушники, 1 пара жіночих реформ, літних в доброму роді, 1 простирало біле, повної довжини і ширини. До повищих комплетів дочисляємо 2·50 зл. на опакованнє й поштову оплату.

Лише за 34 зл. 75 ґр.

висилаємо: 10 м. фляненьки в доброму роді, чисто білої або в пасочки; 10 м. кольор. полотна (oxford) в краточки або пасочки; 10 м. полотна-сирівцю (меткаль) в доброму роді; 10 м. рушникового полотна; 6 м. зефіру в гарних взорах на елеґантні сорочки. До цего комплету дочисляємо порто 3·25 ґр.

Згадані комплети висилаємо по одержанню листовного замовлення (платиться при одержанню на пошті) За доброту товару ручимо. Просимо адресувати:

Hurt. skład manufakt. P. T. „Wygodpol", Łódź, skr. poczt. 60.

На бажання висилаємо безплатно цінники. До кожної пересилки долучуємо гарну несподіванку.

Кооператива, „Будучність" в Тернополі вул. Липова 2.

Паперці — КАЛИНА — Тутки.

Одинока Українська ФАБРИКА паперців і туток дає покупневі товар **К-А-Л-И-Н-А** першої якости по конкуренційних цінах, а українському робітництву варстат праці і заробіток.

Тутки — КАЛИНА — Паперці.

Вже вийшло з друку вакаційне число 3—4

„СТУДЕНСЬКОГО ШЛЯХУ"

в побільшеному обємі 56 стор.

Містить статті про середношкільну молодь, інформації про студії на Високих школах в Польщі (дуже важне для сьогорічних абсольвентів ґімназії).

Обговорює актуальні студенські справи, подає точні інструкції про працю освітно-орґанізаційну в часі вакацій — приносить вияснення у справі Загальних Зборів Просвіти і Т. Прихильників Освіти.

Ціна прим. 1 злп Передплата по кінець 1931 р. 4 злп. До набуття у Львові по всіх укр. Книгарнях — та в Адміністрації журналу при вул. Супінського 21, на провінції в усіх студенських Секціях та у поодиноких кольпортерів.

Анонсуйтесь в „Укр. Голосі"!

Тарифа оголошень: За текстом за І вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 3 шпальт анонсових) 0·50 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·30 зол. Дрібні оголош. по 0·25 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 2·— зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 1·— зл (за 1 мм.), на першій сторінці 1·50 зл. (за 1 мм.)

За редакцію відповідає: Володимир Зиблікевич. Редаґує: Володимир Зубрицький. З друкарні Кнолєра й Сина в Перемишлі.